

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.599/2018/6.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Bihari Krisztina ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Fábián Bernadette ügyvéd

A per tárgya:

Törzskönyv kiadása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.025/2018/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 22.P.21.553/2017/10.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 47.700 (negyvenhétezerhétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes jogelődje, a ... Zrt. (a továbbiakban: alperes) és a felperes 2008. június 11. napján ... számmal jelölt deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással, amely alapján az alperes 4.792.000 forint kölcsönt folyósított a felperesnek az ... forgalmi rendszámú Kia Magentis 2.0 típusú gépjármű vételárának finanszírozása céljából.

- [2] A kölcsönszerződés részét képezte az alperes számú üzletszabályzata (a továbbiakban: ÜSZ), amely az alábbi rendelkezéseket tartalmazta:
- [3] I.29.: „Elsődleges biztosíték: A kölcsön visszafizetésének biztosítására a Hitelező javára arra a gépjárműre alapított jelzálogjog vagy opció és/vagy a Hitelezővel mint vevővel kötött adásvételi szerződés, amely megvásárlásához a Hitelező a kölcsönt a Kölcsönbevevőnek folyósítja (a továbbiakban: gépjármű). Az elsődleges biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi.”
- [4] I.30.: „Másodlagos biztosíték: A kölcsön visszafizetésének biztosítására a folyósítás feltételeként a Hitelező jogosult - az elsődleges biztosítékon felül - további fedezet nyújtására kötelezni a Kölcsönbevevőt.”
- [5] VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.
- [6] A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 6. pont). Az opciós szerződés 7. pontja a vételi jog gyakorlásának a feltételeit rögzíti. A 12. pont rendelkezik arról, hogy az opciós szerződés elválaszthatatlan részét képezi a kölcsönszerződésnek, így az e szerződésben nem szabályozott kérdésekben a kölcsönszerződés, valamint az annak az általános szerződési feltételeket rögzítő üzletszabályzata az irányadóak.
- [7] A peres felek 2010. november 19-én jelzálogjogot alapítottak az alperes javára a kölcsönből vásárolt gépkocsira 4.259.674 forint és járulékai erejéig, a kölcsönszerződésből bármilyen jogcímen keletkezett alperesi követelés biztosítására. A szerződés II.5. pontja értelmében a jelzálogszerződés az adós fizetési kötelezettségéből eredő tartozás maradéktalan teljesítése esetén szűnik meg. Erre az esetre az alperesi jogosult vállalta, hogy 8 napon belül kiadja a zálogjog töröltetéséhez szükséges nyilatkozatot. Az alperes zálogjoga bejegyzést nyert a Magyar Országos Közjegyzői Kamara által vezetett zálogjogi nyilvántartásba.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az ...forgalmi rendszámú ... gépjármű törzskönyvének, valamint az opciós jog törléséhez hozzájáruló nyilatkozatnak a kiadására. Keresete indokolásaként hivatkozott arra, hogy érvénytelen az opciós szerződés 4. pontjában, valamint az ÜSZ IV.7. pontjában rögzített szerződési feltétel, miután pedig az opciós jog gyakorlására nyitva álló 5 éves határidő eltelt anélkül, hogy az alperes e jogával élt volna, az alperesnek nincs jogcíme a törzskönyvet birtokban tartani. Az alperesnek 8.649.606 forintot teljesített, így mivel a jelzálogjogot 4.259.674 forint erejéig engedte, a jelzálogszerződés is hatályát veszítette.
- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Elsődleges védekezése szerint a törzskönyv birtokban tartása nem a vételi jog, hanem a kölcsön atipikus biztosítéka, így az ÜSZ IV.9. pontja alapján mindaddig jogosult a törzskönyvet magánál tartani, amíg a felperes nem teljesíti valamennyi fizetési kötelezettségét. Hivatkozott továbbá arra, hogy a törzskönyv birtokban tartása nem csupán a vételi jog, hanem az ÜSZ VI.1. pontja alapján a jelzálogjognak is a biztosítéka. Vitatta a 8.649.606 forint teljesítését is, ugyanis 4.785.031 forint nem a felperesi, illetve garanti befizetés, hanem szerződésmódosítás miatti jóváírás.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest az ... forgalmi rendszámú gépjármű törzskönyvének kiadására, pótolta az alperesnek a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett opciós jog törléséhez való hozzájáruló nyilatkozatát, megállapította továbbá az ÜSZ IV.7. pontjának érvénytelenségét. Az alperest marasztalta a felperes 20.000 forint perköltségében, valamint kötelezte 36.000 forint elsőfokú eljárási illeték megfizetésére. Határozatának indokolásában utalt arra, hogy az ÜSZ IV.7. pontja érvénytelenségét a bíróság közérdekű perben megállapította, így az alperes opciós joga megszűnt, és nincs a szerződésnek olyan rendelkezése, amely alapján azt lehetne megállapítani, hogy a törzskönyv birtokban tartása a kölcsönszerződés atipikus biztosítéka, ezért az alperesnek nincs jogcíme annak birtokban tartására.
- [11] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét (fellebbezett, törzskönyv kiadására vonatkozó rendelkezései tekintetében) helybenhagyta és kötelezte az alperest a felperes javára 12.700 forint másodfokú perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a vételi jog megszűnésével az alperesnek nincs jogcíme a törzskönyv birtokban tartására. Az utóbb megkötött jelzálogszerződés nem tartalmaz olyan megállapodást, amely szerint az alperes a jelzálogszerződés biztosítékeként a törzskönyvet akkor is birtokban tarthatná, ha arra a vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő eltelté miatt megszűnt opciós joga folytán már nem

lenne jogosult.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [12] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes törzskönyv kiadása iránti kereseti kérelmét elutasító határozat meghozatalát kérte. Előadta, hogy a Ptk. 200. (1) bekezdése alapján nincs akadálya annak, hogy a felek kikössék a törzskönyv alperes általi birtoklásának jogát mindaddig, amíg a jelzálogszerződés fennáll. Tévesen, a Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdését megsértve állapította meg a bíróság, hogy az ÜSZ 1.29., I.30. és VI.1. pontjai erre vonatkozó megállapodást nem tartalmaznak. Értelmezése szerint az üzletszabályzat 1.29., 1.30. valamint VI. 1. pontjaiban rögzített, és így a felek megállapodásán alapuló és a zálogszerződés 11.5. pontjában foglaltak alapján az ingó zálogszerződés biztosítékaként értelmezhető a törzskönyv birtokban tartása.
- [13] Az alperes felülvizsgálati kérelme értelmében a közúti közlekedési igazgatási feladatokról a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 100. § (4) bekezdése egyértelmű szabályt tartalmaz arra, hogy ki tekinthető a gépjárműi törzskönyvével jogszerűen rendelkező személynek, és a 84. § (1)-(4) bekezdései alapján az kinek adható ki. Ezért a törzskönyv birtokban tartása már a jogszabályból következő alperesi jog. Az ÜSZ ennek megfelelő, a jogszabályi jogosultságot megerősítő rendelkezéseket tartalmaz.
- [14] Szerinte a bíróság a közúti közlekedés igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 35/2000. (XI.30.) BM rendelet perbeli kölcsön opciós és jelzálogszerződés megkötésekor hatályos 74. § (4) bekezdését figyelmen kívül hagyva állapította meg, a törzskönyv kiadását.
- [15] Előadása értelmében a jelzálogszerződésre is irányadó ÜSZ VI. I. pontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a kölcsönbevevő nemcsak a vételi jog, hanem a jelzálogjog biztosítására is köteles a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és úgy rendelkezni, hogy a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg. Ebből következően a törzskönyv hitelező általi birtokban tartása nem csupán az opciós szerződés biztosítéka, hanem a jelzálogszerződés biztosítéka is. Mindezen nem változtat az, hogy a jelzálogszerződést a felek a kölcsönszerződés létrejöttét követően kötötték.
- [16] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

- [18] A Kúria - a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 275. § (2) bekezdése szerint - a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a jogerős ítéletet, és megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [19] A jogerős ítélettel megegyezően hivatkozott az alperes arra, hogy a Ptk. 200. § (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően - erre irányuló jogszabályi tilalom hiányában - nincs akadálya a törzskönyv alperes általi birtoklásának jogát mindaddig kikötni, amíg a jelzálogszerződés fennáll. Ugyanakkor ahhoz, hogy ez az atipikus biztosíték valósuljon meg, egyedi vagy általános szerződési feltételbe foglalt megállapodásra van szükség. A Kúria az alperes keresettel érintett üzletszabályzatát már több, előtte folyamatban volt ügyben vizsgálta, és megállapította, hogy az alperesnek a törzskönyv birtoklásához való joga csupán a vételi joghoz kapcsolódó járulékos jogosultságként minősíthető (BH2017.13, BH2017.63., BH2017.95.). A törzskönyvet ugyanis az alperes az opciós szerződés 7. pontja és az üzletszabályzat VI.1. pontja értelmében a perbeli kölcsönszerződés megkötését követően nem a szerződés önálló biztosítékként tarthatta birtokában, hanem azáltal a vételi jogát kívánták a szerződő felek biztosítani.
- [20] A Kúria az ügyben eljáró bíróságok álláspontjával egyezően jelen ügyben is azt állapította meg, hogy sem a kölcsönszerződés biztosítékként később megkötött jelzálogszerződés rendelkezéseiből, sem pedig az ÜSZ alapján nem volt megállapítható az alperes jogosultsága a törzskönyv további birtoklására. A hivatkozott egyedi és általános szerződési feltételek önálló és együttes értelmezése [Ptk. 207. § (1) és (4) bekezdése] alapján sem lehetett olyan megállapítást tenni, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga a felek kölcsönszerződésének önálló biztosítékát jelentette.
- [21] Ezzel szemben az mondható ki, hogy a kölcsönszerződés megkötése idején létrehozott, lépcsőzetes biztosítéki rendszerben a felek elsődleges biztosítékként az alperes javára vételi jogot alapítottak, amelyet elidegenítési és terhelési tilalom kikötésével biztosítottak. Az így felállított biztosítéki szerkezetben került az alpereshez a finanszírozott gépjármű törzskönyve.
- [22] Az ÜSZ I.29. és I.30. pontjai a kölcsönszerződés elsődleges és másodlagos biztosítékairól rendelkeznek ugyan, de a törzskönyv hitelező általi birtoklására, mint a kölcsön visszafizetésének akár elsődleges, akár másodlagos biztosítékára nem utalnak.
- [23] Az ÜSZ VI.1. pontja rendelkezik a jelzálogjogról, és ahhoz kapcsolódóan a törzskönyvről is, önmagában azonban ebből a kikötésből sem következik az, hogy a törzskönyvet az alperes a jelzálogjoga alapján, annak fennállásáig tarthatná magánál.
- [24] Helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet perbeli kölcsön-, opciós és jelzálogszerződés megkötésekor hatályos 74. § (4) bekezdéséből nem következik a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott értelmezés. A rendeletben a

jármű tulajdonjogát érintő korlátozások között nevesítve csak az elidegenítési és terhelési tilalom szerepel, ami fennállása esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás jogosítottja részére adható ki. A perbeli jelzálogszerződés azonban a gépjármű mint zálogtárgy tulajdonjogát korlátozó elidegenítési és terhelési tilalomról nem rendelkezik, és érvényesen nem is rendelkezhetett volna, az ügylet ugyanis nem tulajdonjog átruházásához kapcsolódott [Ptk. 114. § (2) bekezdése]. Önmagában pedig a zálogszerződés nem minősül a hatósági nyilvántartás szempontjából releváns, okmány kiadási kötelezettséget befolyásoló tulajdoni korlátozásnak.

- [25] Az alperes által a jogszabálysértés alapjául hivatkozott 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet a peres felek megállapodásának megkötésekor még nem volt hatályban, így sem a kölcsön-, sem a zálogszerződés tartalmát nem befolyásolhatta. A gépjármű tulajdonjogát igazoló törzskönyvre vonatkozó szabályokat a szerződéskötésekkor a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet tartalmazta, ezért a 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet bíróság általi megsértése fogalmilag nem kerülhet szóba.
- [26] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [27] A pervesztés alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes készkiadásából (35.000 forint útiköltség) és ügyvédi munkadíjból (12.000 forint) álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére.
- [28] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése folytán – kérelemre – tárgyaláson bírálta el.
- [29] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. június 27.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró